

poprzedni nr J-1090/1844

103
44

owski Andrzej

Gdynia

Wydz. Nar. Woj. W-wa

++ Yacymicz ¹⁰³ Konstanty Leon
"Alfa" AK
Tom.

ps. "Zmudzin", Leśniczy J-1090/1844

M. kl. VI

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Jacynica Gromskantę.....

T: M-1090/1844 Pom.....

Golynia A.T. "Alfa".....

Wyd. Maryn. Woj. R & A.T.

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 7 s. 1-10

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 19

VI. Fotografie brak

II. Materiały uzupełniające relexę: Jacynica
/ Konstanty

1. Gąsiorowski A. „Zasłużeni Pomoczenie”
- biografia Jacynice Konstantego. k. 3 str. 1-5
2. Mielcarek Ryszard, biogram D. Jacynice, [w:] Słownik biograficzny Pomoczenia Nadwiślańskiego, Golanisk 1994, t. II k. 2 str. 6-8
3. Biogram „Jacynica Leon Konstanty” [w:] Chwałowski B., Gąsiorowski A., Wydawal Marymarli Wojenny, Alfa Komendy Główny Armii Krajowy, Tomu 2001, s. 245-247, kserokop. k. 2 s. 9-10

*Zarządzenie Komendanta
m. A. Kowca*

Gdańsk 1984

1

KONSTANTY JACYNICZ
(1889—1970),

komandor porucznik, podczas
okupacji Komendant Zawią-
zków Wybrzeża Morskiego i za-
stępca szefa Wydziału Maryna-
rki Wojennej KG AK

Konstanty Jacynicz urodził się 28 czerwca 1889 r. w miejscowości Rawszki, w pow. rosieńskim na Litwie, w rodzinie Kazimierza i Konstancji z domu Bogdanowicz. Uczył się w gimnazjum w Mitawie, zdając w 1907 r. maturę. Po złożeniu matury wstąpił do Szkoły Morskiej rosyjskiej marynarki wojennej w Petersburgu. Studia ukończył w 1910 r., otrzymując stopień oficera marynarki wojennej. W latach 1913—1914 odbył kurs oficerski specjalistów okrętów podwodnych w Libawie. Do 1918 r. jako oficer nawigacyjny pełnił służbę na rosyjskich torpedowcach i okrętach podwodnych na Morzu Bałtyckim. W grudniu 1918 r. przybył do kraju, a już w styczniu 1919 r. zgłosił się w Warszawie do Sekcji Spraw Morskich Ministerstwa Spraw Wojskowych. W lutym 1919 r. otrzymał rozkaz stawienia się w Departamencie Spraw Morskich MSWojsk., skąd wysłany został jako kapitan do Modlina.

Jego zadaniem było zorganizowanie batalionu morskiego, który miał obsadzić polski odcinek wybrzeża Morza Bałtyckiego. W kwietniu 1919 r. Konstanty Jacynicz został dowódcą I Batalionu Morskiego, a po jego rozbudowie — w trzy miesiące później — dowódcą I Pułku Morskiego. Zweryfikowano mu wówczas stopień oficerski na komandora porucznika. Razem ze swoją jednostką wziął udział w przejmowaniu polskiego Wybrzeża, uczestnicząc w uroczystości zaślubin z morzem. Od 1920 do

1930 r. kmdr por. K. Jacynicz pełnił służbę w Polskiej Marynarce Wojennej na Wybrzeżu. W 1920 r. wraz ze swoją jednostką walczył na froncie. Następnie w 1921 r., jako ochotnik, brał udział w III powstaniu śląskim. Później przeniesiony został do Gdańska, gdzie wyznaczono mu odpowiedzialne zadanie. W 1923 r. objął funkcję zastępcy szefa Wydziału Wojskowego Komisariatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku. W rok później kmdr por. Konstanty Jacynicz został szefem tego wydziału, zajmującego się m.in. wywiadem wojskowym na terenie Wolnego Miasta Gdańska.

Jako szef Wydziału Wojskowego KG RP brał udział, razem z Komisarzem Generalnym RP Henrykiem Strasburgerem, w posiedzeniach Ligi Narodów, broniąc praw polskich do posiadania wojskowej bazy tranzytowej na Westerplatte. Komandor Jacynicz często przebywał wśród podlegających mu żołnierzy polskich na Westerplatte.

W kwietniu 1923 r. K. Jacynicz ustąpił ze stanowiska szefa Wydziału Wojskowego, a w 1930 r. przeniesiony został na emeryturę. Przeszedł wówczas do służby w Marynarce Handlowej. W latach 1930—1932 pełnił funkcję naczelnika Urzędu Marynarki Handlowej w Gdańsku. Równocześnie od 1930 do 1934 r. był członkiem Polskiej Delegacji w Radzie Portu i Dróg Wodnych Wolnego Miasta Gdańska. Od 1932 r. aż do wybuchu wojny kierował Biurem Portowym „Gdynia—Ameryka Linie Żeglugaowe” S.A. (GAL), największego polskiego towarzystwa armatorskiego, utworzonego w 1930 r. z udziałem kapitału duńskiego. Był również aktywnym członkiem Yacht Klubu Polski oraz prezesem Koła Marynarzy Związku Rezerwistów w Gdyni.

W styczniu 1935 r. kmdr Jacynicz otrzymał dodatkowe zadanie wzięcia udziału w organizowaniu sieci — budowanego wówczas od podstaw — wywiadu morskiego. Przydały mu się doświadczenia z tego zakresu zdobyte na terenie Wolnego Miasta Gdańska. Naturalne kontakty morskie oraz pobyt statków polskich w obcych portach, wykorzystane zostały do zdobywania danych interesujących polski wywiad. Komandor Jacynicz utrzymywał kontakt z kierownikiem Posterunku Oficerskiego nr 2 w Gdyni, stanowiącego wysuniętą placówkę II Oddziału Sztabu Głównego WP.

Wybuch wojny zastał Konstantego Jacynicza w Gdyni. Przekazał on na potrzeby wojska wszystkie zapasy i towary firmy GAL znajdujące się w Gdyni. Od 7 września 1939 r. był komendantem Straży Obywatelskiej razem z Jerzym Michalewskim. Po kapitulacji miasta został przez Niemców aresztowany i włączony do grupy zakładników, z których większość wymordowano następnie w Piaśnicy. Jacyniczowi udało się wydostać z więzienia i wyjechać do Warszawy. Włączył się tam w działalność konspiracyjną. Nadal nie znany jest jego początkowy udział w ruchu oporu. Wiadomo jedynie, że utrzymywał wtedy bliskie kontakty z wieloma gdynianami wysiedlonymi do Warszawy.

W połowie 1945 r. kmdr Jacynicz nawiązał kontakt z tworzącą się wówczas w Warszawie — rekrutującą członków ze Związku Oficerów Rezerwy — organizacją „Alfa”. Zrzeszała ona oficerów Marynarki Wojennej i Handlowej oraz fachowców morskich, utrzymując ścisłą współpracę ze Związkiem Walki Zbrojnej (ZWZ). Jacynicz brał udział w tworzeniu sieci wywiadu morskiego ZWZ. Wykazał wiele odwagi, odbywając osobiście podróż do Gdyni, gdzie był przecież powszechnie znany. Brak bliższych informacji o tej podróży. Wiadomo tylko, że spotkał się wówczas z Bernardem Badziągiem, właścicielem firmy zajmującej się wykonywaniem drobnych napraw na statkach zawiązujących do portu gdyńskiego. Prawdopodobnie podczas tego wyjazdu kmdr Jacynicz odtwarzał w terenie, przygotowaną już przed wojną, sieć wywiadu morskiego. Z członkami tej sieci kontaktował się także w Warszawie, udzielając im wskazówek i instrukcji.

W dniu 1 kwietnia 1942 r. gen. Stefan Rowecki wcielił „Alfę” do Armii Krajowej. Przemianowana ona została na Wydział Marynarki Wojennej Komendy Głównej AK, kryptonim „Alfa”-„203”, na którego czele stał kmdr ppor. Antoni Gniewski, ps. „Witold”, dotychczasowy komendant „Alfy”. Komandorowi Jacyniczowi — posługującemu się pseudonimami „Żmudzin”, „Leśniczy” — wyznaczono nowe odpowiedzialne zadanie. W ramach kierownictwa Wydziału Marynarki Wojennej powierzono mu stanowisko komendanta Związków Wybrzeża Morskiego, zwanych niekiedy Komendą Wybrzeża.

Teren Wybrzeża miał dla Komendy Głównej AK duże zna-

czenie, wynikające z przygotowywanych na okres powstania planów operacyjnych. Jako komendant Zawiązków Wybrzeża Morskiego Jacynicz miał za zadanie synchronizować pracę poszczególnych pionów „Alfy” w odniesieniu do pasa wybrzeża morskiego. W tym celu przygotowywał w Warszawie zawiązki przyszłych oddziałów Marynarki Wojennej, jakich miano użyć na terenie nadmorskim, oraz zorganizował zawiązki służb Marynarki Wojennej na Wybrzeżu. Powierzając to zadanie kmdrowi Jacyniczowi, brano pod uwagę jego doświadczenie w obsadzaniu i tworzeniu zrębów Marynarki Wojennej. Kierowana przez niego komórka obejmowała swym działaniem cały pas wybrzeża morskiego (od Królewca po Kołobrzeg), jaki zgodnie z przewidywaniami, miał znaleźć się po wojnie w granicach państwa polskiego. Zadanie stojące przed Jacyniczem było niezwykle trudne, ze względu na ogromne trudności kadrowe, jakie napotykał. W kraju pozostawało niewielu oficerów Marynarki Wojennej, większość ich znajdowała się w obozach jenieckich lub walczyła na Zachodzie. Komandor Jacynicz, przygotowując kadry mające przejąć porty i stocznie, włączył do działalności, oprócz szczupłego grona emerytowanych oficerów Marynarki Wojennej i młodszych oficerów, również oficerów Marynarki Handlowej i specjalistów morskich przebywających podczas okupacji w Warszawie.

Znacznie trudniej było Jacyniczowi utworzyć zawiązki terenowe, znajdujące się na wybrzeżu morskim. Bazę dla tych działań stanowiła Gdynia, gdzie znajdowało się jeszcze szereg specjalistów morskich i podoficerów Marynarki Wojennej (zwolnionych z obozów jenieckich) oraz harcerzy z drużyn morskich. Na terenie Gdyni utworzono podporządkowaną Jacyniczowi komórkę oznaczoną kryptonimem „Ogródek”. Przygotowywano w jej ramach akcje sabotażowo-dyweryyjne oraz prowadzono intensywną pracę wywiadowczą.

Duża wiedza fachowa kmdra Jacynicza, jego rozległe kontakty oraz zdolności organizacyjne spowodowały, że w połowie 1943 r. mianowany został zastępcą szefa Wydziału Marynarki Wojennej KG AK. Zakres jego działalności uległ znacznemu rozszerzeniu. Pomimo szeregu dekonspiracji w podporządkowanych mu jednostkach terenowych nie został aresztowany za działalność konspiracyjną. Wybuch powstania warszawskiego i dalszy rozwój

wydarzeń wojennych uniemożliwiły mu realizację głównego zadania, jakim było objęcie wybrzeża morskiego. Komando Jacynicz wziął udział w walkach powstańczych i został ranny w nogę. Za swoją postawę odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami. W uzasadnieniu odznaczenia pisano: „W czasie walk podziemnych wyróżnił się spośród innych niezłomną postawą wobec wroga, odwagą i wynikami pracy” (Rozkaz Komendanta Sił Zbrojnych w Kraju, nr 4581 z września 1944 r.).

Po zakończeniu działań wojennych wyjechał do Szczecina. W 1946 r. objął stanowisko naczelnika Wydziału Morskiego w Szczecińskim Urzędzie Wojewódzkim z siedzibą w Koszalinie. Następnie kierował firmami maklerskimi „Atom” i „Union”, świadczącymi usługi portowe. Ze względu na zły stan zdrowia w 1948 r. przerwał pracę na okres dwóch lat. Od 1950 do 1969 r. pracował w spółdzielczości pracy. Zmarł 11 grudnia 1970 r. w Szczecinie.

Był odznaczony m.in. Krzyżem Virtuti Militari V kl., Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Walecznych, Śląskim Krzyżem Powstańczym, Orderem Kawalerskim Francuskiej Legii Honorowej.

Andrzej Gąsiorowski

Bibliografia

LITERATURA

Pertek J., *O tych, co chcieli Polski silnej na morzu*, „Wrocławski Tygodnik Katolicki”, 1971, nr 26.

Materiały dotyczące „Alfy” w posiadaniu W. Bublewskiego.

Relacje: H. Jacynicz, T. Gerwela, Cz. Zabrodzkiego.

6
wrócił do Polski i wstąpił do WP, gdzie został zweryfikowany w stopniu kpt. Oddelegowany do marynarki wojennej, gdzie służył od 22 III 1919 do 30 IX 1930, był współorganizatorem i dowódcą I Batalionu Morskiego (od 4 IV 1919), który w składzie Frontu Pom. zajmował przyznane Polsce traktatem wersalskim wybrzeże morskie. Wraz z nowo utworzonym 6 VII 1920 Pułkiem Morskim, którego został dowódcą, walczył w wojnie pol.-bolszewickiej. Podczas ciężkich walk o wieś Zabiele dostał się 4 VIII t.r. do niewoli, z której 16 VIII t.r. miesiąca zbiegł. Jako ochotnik brał czynny udział w III Powstaniu Śląskim. Kolejny przydział służbowy kmdra por. J. to dowódca (4 XI 1920) nowo sformowanego Dywizjonu Torpedowców. W jego skład miały wchodzić otrzymane na mocy uchwały Rady Ambasadorów poniem. torpedowce. W tym celu udał się z grupą oficerów Polskiej Marynarki Wojennej do Rosyth (Anglia), gdzie stały wspomniane jednostki, i w październiku 1921 sprowadził do kraju sześć torpedowców, które zamieszkiwały w porcie gd. Nast. odszedł do pracy na terenie WM Gd. W 1922-9 pełnił obowiązki z-cy, a później szefa wydz. wojskowego Komisariatu Generalnego RP. Wtedy m.in. współpracował przy opracowywaniu planów zagospodarowania i rozbudowy pol. składnicy na Westerplatte. Jednocześnie pracował społ. wśród miejscowej Polonii nad popularyzowaniem sportu żeglarskiego (w 1928 objął funkcję pierwszego prezesa Klubu Morskiego w Gd.). Rok później (24 VI 1929) uchwałą Rady Ministrów wyznaczony został komisarzem Polskiej Delegacji Rady Portu i Dróg Wodnych w WM Gd., a 7 III 1931 — naczelnikiem Urzędu Marynarki Handlowej w tym mieście. Z tego ostatniego stanowiska zwolnił się na własne żądanie 30 VI 1932, aby przenieść się do pracy w aparacie handlowym portu gdyńskiego. 1 VII 1932 zarząd Polskiego Transatlantyckiego Tow. Okrętowego (późn. GAL) powierzył mu obowiązki dyr. Biura Portowego tej spółki w Gdyni. Na pocz. lutego 1934 Zw. Armatorów Polskich powołał J. na arbitra w sprawach umów zbiorowych. Dlatego wkrótce potem — 27 IX t.r. — zrezygnował z udziału w dalszych pracach Polskiej Delegacji Rady Portu i Dróg Wodnych. Odtąd aż do wybuchu II wojny światowej kierował gdyńskim biurem GAL-u. Wio-

JACYNICZ Konstanty Leon, pseud. Żmudzin, Leśniczy (1890-1970), oficer marynarki wojennej, dyr. Biura Portowego GAL-u, żołnierz Polski podziemnej. Ur. 28 VI w majątku Rawszki, pow. rosieński (Litwa). Był najstarszym z trzech synów (bracia: Stefan, Mieczysław) Kazimierza; rejeńta, i Konstancji z d. Białokur-Bogdanowicz. Po ukończeniu gimn. w Mitawie wstąpił do Morskiego Korpusu w Petersburgu. Nast. jako oficer zawodowy ros. marynarki wojennej służył na jednostkach pływających floty bałtyckiej — pocz. na torpedowcach, a po skończeniu oficerskiego kursu, specjalistycznego w Lipawie — na okrętach podwodnych. Ostatnie stanowisko, jakie zajmował w carskiej flocie, to dowódca okrętu podwodnego. W grudniu 1918

256

"Słownik biograficzny Pomorskie wład. wistawskiego, Goleńsk, 1994, t. II"

...sna 1939, na skutek wzrastającego zagrożenia ze strony Niemiec hitlerowskich, Min. Przemysłu i Handlu przystąpiło do opracowywania planów ewakuacji floty handlowej. Również J. włączony został do tych prac. Zlecono mu w porozumieniu z Dowództwem Floty zorganizowanie specjalnej sieci radiowej marynarki handlowej, na której — w wypadku bezpośredniego zagrożenia — byłyby nadawane odpowiednie rozkazy dla statków Polskiej Marynarki Handlowej. Z zadania tego wywiązał się w pełni. Pod koniec kwietnia 1939 przekazał gotową tajną instrukcję, zaadresowaną do kapitanów poszczególnych statków i pol. towarzyszt żeglugowych. Kiedy rozpoczęły się działania wojenne, przekazał bezpłatnie do dyspozycji władz wojskowych zgromadzone zapasy oraz towary, jakimi dysponował GAL na terenie Gdyni. Od 7 do 11 IX 1939, wspólnie z Jerzym Michalewskim, kierował Strażą Obywatelską. Aresztowany po wejściu wojsk niem. do Gdyni, uniknął losu innych zakładników, z których większość zginęła później w Piaśnicy pod Wejherowem. Opuścił Wybrzeże i przedostał się do W-wy, gdzie włączył się w nurt działalności konspiracyjnej. Wstąpił do organizacji „Alfa”, która po wcieleniu do AK (1 IV 1942) przemianowana została na Wydz. Marynarki Wojennej Komendy Głównej AK (kryptonim „ALFA”-„203”). Kmdr por. J., pseud. Żmudzin, Leśniczy, pocz. współorganizował sieć wywiadu morskiego, nast. jako komendant Związku Wybrzeża Morskiego i późniejszy z-ca szefa Wydz. Marynarki Wojennej Komendy Głównej AK koordynował m.in. działalnością „Alfy” na Wybrzeżu od Królewca aż po Kołobrzeg. Po wybuchu powstania warszawskiego żołnierze „Alfy”, a wśród nich J., brali udział w próbie opanowania portu czerniakowskiego. Jako członek sztabu organizacji w okresie tych walk miał on przydzielone zadanie bojowe jako dowódca obrony wybrzeża na Czerniakowie. Ranny podczas walk, uniknął niewoli. Po wyzwoleniu wyjechał na Ziemię Odzyskaną i tam podjął pracę w tworzonej adm. Od 1946 do 1947 zajmował stanowisko naczelnika Wydz. Morskiego Szczecińskiego Urzędu Woj. z siedzibą w Koszalinie.

...i „Union”. Po dwuletniej przerwie spowodowanej chorobą powrócił do czynnego życia zawodowego w 1950. Nadal pozostał blisko spraw morskich. Do końca 1969 pracował na kierowniczych stanowiskach w Woj. Zarządzie Spółdzielni Pracy (Szczecin), do którego należały również przedsiębiorstwa spółdzielcze pracujące na rzecz gospodarki morskiej (m.in. „Shipservice”, „Port Service”). Był żonaty, bliższych informacji rodzinnych brak. Zm. 11 XII 1970 w W-wie, pochowany na Cmentarzu Powązkowskim. Odznaczony był: Medalem 10-lecia Niepodległości, Krzyżem Walecznych, Śląskim Krzyżem Powstańczym, Srebrnym Krzyżem Virtuti Militari, Krzyżem Kawalerskim Francuskiej Legii Honorowej, Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Czy wiesz kto to jest?, s. 279; Encyklopedia wojskowa, W. 1939 VII 54-5; PSB, X 286; - Darski S., W służbie żeglugi, Gd. 1978 s. 97; Lista starszeństwa oficerów zawodowych, W. 1922; Rocznik oficerski, W. 1928; Spis oficerów służących czynnie w dniu 1.6.21 r., W. 1921; Lista starszeństwa oficerów zawodowych, W. 1922; Spisok Licnogo sostava sudov flota stroevych i administrativnych uczerzenij Morskovo Vedomstva, S.-Pet. 1911, Petrograd 1916; - Ciechanowski K., Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945, W. 1972 s. 234; Ciesielski C., Pater W., Przybylski J., Polska Marynarka Wojenna 1918-1980, W. 1992 s. 11, 15, 29, 118; Chrzanowski B., Gąsiorowski A., „Alfa” - Marynarka Wojenna w konspiracji, w: „Roczn. Gdyński” 1978/79, Gdynia 1979 s. 124, 131; tenże, Wydział Marynarki Wojennej Komendy Głównej Armii Krajowej kryptonim „Alfa”, „Nautologia” 1984 nr 3 s. 16-29 (bibliogr.); 10 lat Związku „Korab”, W. 1936 s. 18; Dziewałtowski-Gintowt R., Taube K., Zarys historii wojennej Pułku Morskiego, W. 1933 s. 14, 16, 19, 21, 32-3; Gąsiorowski A., Konstanty Jacynicz, w: Zasłużeni Pomorzanie w latach II wojny światowej, Wr. 1984 s. 102-6; Głowacki W., Wspomnienia świat żeglarstwa, Gd. 1972 s. 218; Gondek L., Wywiad polski w Trzeciej Rzeszy 1933-1939, W. 1978 s. 120; Księga pamiątkowa dziesięciolecia Pomorza, Tor. 1930 s. 137, 141; Kolanowska Z., Mielczarek R., Zasłużeni Gdynianie, „Roczn. Gdyński” 1978/79 s. 241-2; Kosiarz E., Departament dla Spraw Morskich, jego działalność i rola w dziejach Marynarki Wojennej w latach 1919-1921, „Biul. Hist. Marynarki Wojennej” (Gdynia) 1963 s. 168, 178, 190-1; Kułakowski M., Marynarka Wojenna Polski Odrodzonej, Toronto 1988 t. 1-2; Milew-

JACYNICZ

Działalność Komisariatu Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku 1920–1939, W. 1972 s. 211; Olejko A., Morski Dywizjon Lotniczy, Pruszków 1992 s. 2; Ordon S., Polska Marynarka Wojenna w latach 1918–1939, Gdynia 1966 s. 295; Ostrowski B., Witomino. Gdynskie dzielnice (2), w: „Roczn. Gdynski” nr 4 1984 s. 75; Polskie Siły Zbrojne w drugiej wojnie światowej, t. I Kampania wrześniowa 1939, cz. 5 Marynarka Wojenna i obrona polskiego wybrzeża, Londyn 1962 s. 4, 8; Pertek J., Królewski statek „Batory”, Gd. 1975 s. 48b, 49a; Rusak J., Historia Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców, cz. I: 1918–1939, W. 1968 s. 72, 102, 150, 152; Sawicki J.K., Odrodzenie żegluga morskiej w Polsce 1945–1947, Gd. 1988 s. 18, 66–7, 106, 396, 422; Stępniański H., Rada Portu i Dróg Wodnych w Wolnym Mieście Gdańsku, Gd. 1971 s. 67, 187; Techman R., Komórki morskie w urzędach administracji ogólnej Pomorza Zachodniego w latach 1945–1950, „Przeł. Zachodniopomorski” t. 28: 1984 z. 1–2 s. 45–6; – „Budownictwo Okrętowe” 1976 nr 4/5 s. 127; „Morze” 1970 nr 4 s. 22; „Nasze Sygnaly”, Londyn 1970 nr 121 s. 23; „Torpeda” 1936 nr 12 s. 5 i nr 13 s. 5; – AP Gd., Żegluga Polska, t. 23; tamże, GAL, t. 665, 1036; Arch. Ludzi Morza (Muzeum Morskie w Gd.),teczka K.J.; CA Wojskowe W-wa, Zespół KMW t. 265; Centralny Gosudarstvennyj Archiv Voenno-Morskogo Flota SSSR w Leningradzie, sygn. 432–2–2516 i 432–5–8429; Muz. Marynarki Wojennej (Gdynia), Zelechowski W., Strzępy wspomnień, 208 (mps); Karta dokumentacyjna kmdr. por. K.J.; Jacynicz K., Życiorys i garść wspomnień (mps, s. 1–3), udostępniony autorowi przez H. Jacynicz; – Inf. ustne Tadeusza Gerwela; – Fot. w zbiorach H. Jacynicz (W-wa).

Ryszard Mielczarek

Jacynicz Leon Konstanty (1889–1970), kmr por.

Ur. 28 VI 1889 r. w majątku Rawszki na Litwie Kownieńskiej, syn Kazimierza i Konstancji z d. Białokur-Bogdanowiczów. Uczył się w gimnazjum w Mitawie (Łotwa), gdzie w 1907 r. uzyskał maturę. W latach 1907–1910 uczęszczał do Morskiego Korpusu w Petersburgu. Służył w rosyjskiej MW w stopniu mierzmana, a następnie lejtnanta (6 IV 1914 r.). W latach 1913–1914 przebywał na oficerskim kursie specjalistów okrętów podwodnych w Lipawie. Pełnił funkcję zastępcy dowódcy OP „Gepard” (I 1915 – XII 1916) i „Jaź” (1917–1918) wchodzących w skład Floty Bałtyckiej. Aresztowany przez bolszewików i więziony przez kilka godzin w Pietropawłowsku. Zwolniony, powrócił do Polski i w październiku 1918 r. wstąpił do WP w stopniu kpt. mar. W I 1919 r. znalazł się w MW. Od 1 IV 1919 r. był dowódcą i organizatorem Batalionu Morskiego w Modlinie i wziął udział w zaślubinach z morzem w Pucku (10 II 1920 r.). W maju 1920 r. podczas wojny z bolszewikami przebywał na Łotwie i ustalał z dowódcami wojsk lądowych wspólne operacje militarne na rzece Dźwinie. Od 1 VII 1920 r. dowódca I Batalionu Morskiego. Uczestniczył też w walkach pod Ostrołęką. Przez krótki czas w niewoli sowieckiej. Uczestniczył też w III Powstaniu Śląskim. W 1921 r. przyprowadził z Anglii dyon torpedowców, którego był dowódcą. W latach 1922–1929 pracował w Wydziale Wojskowym Komisarjatu Generalnego RP w Wolnym Mieście Gdańsku, gdzie pełnił funkcję zastępcy szefa, a od 6 II 1925 r. szefa Wydziału. Wykazywany w „Rocznikach Oficerskich” 1923, 1924 i 1928 jako kmr por. Prezes Ligi Morskiej i Rzecznej. W dniu 12 III 1928 r. nawiązał kontakt z Oddziałem II WP (Protokół Kwalifikacyjny wypełniony w dniu 15 VIII 1928 r. w pokoju nr 20 Oddziału II przez Komisję w składzie: mjr Sztabu Generalnego Józef Englicht, kpt. Władysław Horyda, ppor. Kazimierz Skorupko – sekretarz) i oddelegowany do dyspozycji Dowódcy Floty, a następnie Szefa Sztabu Generalnego. W dniu 12 III 1929 r. zwolniony z MW ze względu na zły stan zdrowia. W latach 1929–1934 członek Rady Portu i Dróg Wodnych w Gdańsku, w charakterze Komisarza Delegacji Polskiej (w opinii członka Rady Portu kmr. rez. Stanisława Witkowskiego sporządzonego dla Oddziału II „Kmr por. Jacynicz jest oficerem bardzo

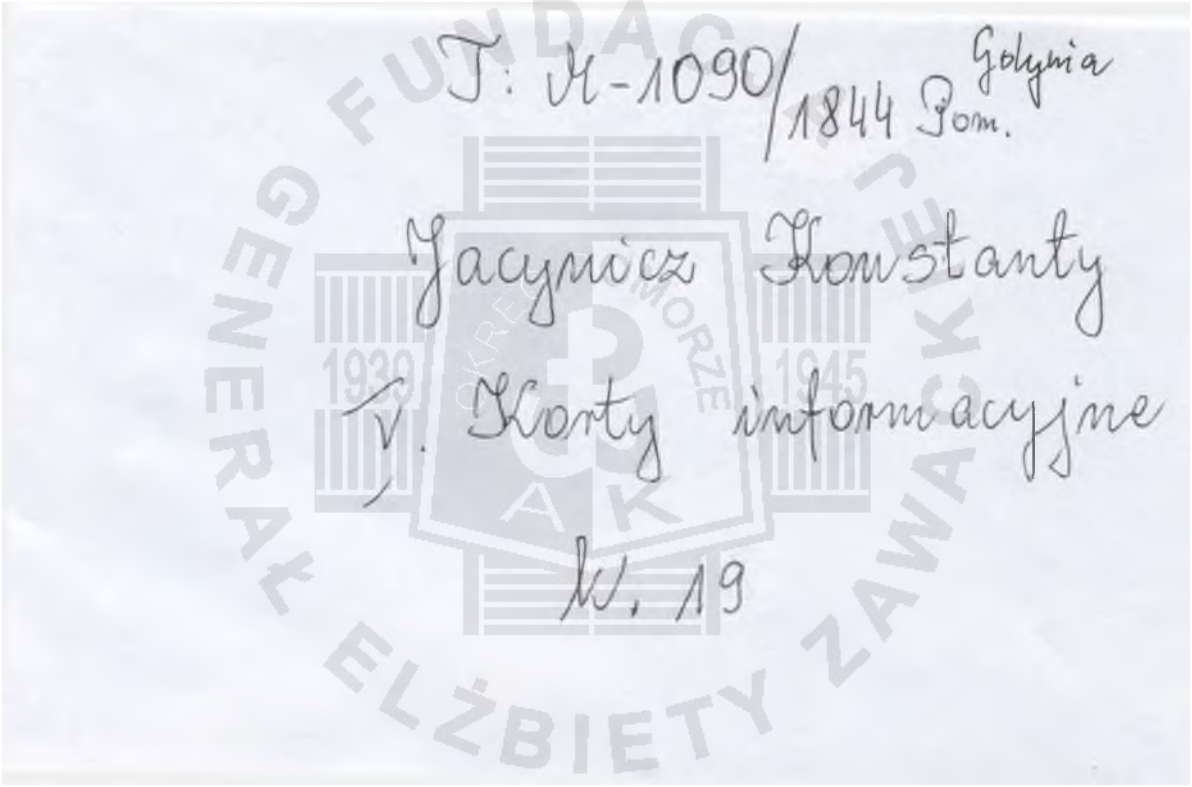
*Archanowski B., Gąsiorowski A., Wydział organizacyjny
Wojennej „Alfa” Komendy Głównej Armii
Borawski Stanisław 1901*

inteligentnym o wysokich zaletach charakteru, któremu może być powierzone każde stanowisko zawodowe z pewnością, że osiągnie na nim bardzo dobre rezultaty, dowodem czego jest mianowanie go i jego praca jako szefa wydziału wojskowego Kom. Gen. w Gdańsku”). W latach 1932–1939 dyrektor Biura Portowego Polskiego Transatlantyckiego Towarzystwa Okręgowego S.A. (od 1934 r. – Gdynia–Ameryka Linie Żeglugowe – GAL). W dniu 27 IX 1934 r. na własną prośbę odwołany z pełnionych funkcji w Wolnym Mieście Gdańsku. Od stycznia 1935 r. organizował sieć wywiadu morskiego, utrzymując kontakty z Posterunkiem Oficerskim Nr 2 w Gdyni. Od kwietnia 1939 r. członek Rady Głównej Ligi Morskiej i Kolonialnej. Podczas walk o Gdynię we wrześniu 1939 r. mianowany 7 IX tr. Komendantem Straży Obywatelskiej w tym mieście. Aresztowany po wkroczeniu do Gdyni wojsk niemieckich, zdołał uniknąć dalszych represji. Podczas okupacji przebywał w Warszawie. Oficer Dowództwa „Alfy” i Komendant Ośrodka Wybrzeża Morskiego Wydziału MW KG AK. Uczestnik Powstania Warszawskiego. W latach 1946–1946 Naczelnik Wydziału Morskiego Szczecińskiego Urzędu Morskiego, a następnie kierownik firm maklerskich. Potem pracował w spółdzielczości m.in. w „Shipservice” i „Port Service”. Przed długi czas pozostawał w sferze zainteresowań władz bezpieczeństwa (w dniu 13 X 1953 r. teczka K. Jacynicza zawierająca 135 stron nr 4616/11/53 została przesłana z Warszawy do WUBP w Szczecinie). Zmarł nagle na serce 11 XII 1970 r. w Warszawie i tam został pochowany na Powązkach.

Odnaczony Krzyżem Walecznych (30 X 1921 r.), Śląską Wstęgą Waleczności i Zasługi (1921), Krzyżem Virtuti Militari V kl. (1920), Medalem X-lecia Odzyskania Niepodległości (1928), Medalem Pamiątkowym za Wojnę 1918–1921 (1928), Złotym Krzyżem Zasługi (1929), Francuskim Krzyżem Kawalerskim Legi Honorowej (1928), Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami (27 IX 1944 r., L.dz. 458 BP).

AP–G, Akta GAL (w tym: „Przebieg służby por. Jacynicza Konstantego”), sygn. 1036/665; CAMSWiA, Archiwum..., sygn. 3229–3234: CAW, KW 41/J–153, 1769/89/1859; CMM–ALM (w tym: K. Jacynicz, Życiorys i garść wspomnień); F. Sokół, Żyłem Gdynią, Sopot 1947, mps, Dział Historii Miasta..., MZ/5628; Rel. H. Jacynicz (w zbiorach autorów); *Kadry...*, s. 346 (tutaj informacja o pełnieniu funkcji Szefa Wydziału Wojskowego od I 1925 r. i pracy w tym Wydziale w latach 1922–1939); R. Mielczarek, *Jacynicz Konstanty Leon (1889–1970)*, w: *Słownik Biograficzny Pomorza...*, s. 256–258; PSZ, t. I, cz. V, s. 4, 8; R. Wodzicki, *Wspomnienia. Gdańsk–Warszawa–Berlin 1928–1939*, Warszawa 1972, s. 86–87, 192; R. Mielczarek, *Rocznik Gdański 1978/1979; Zasłużeni Pomorzanie w latach II wojny światowej*.

Szkice biograficzne, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1984, s. 102–106; R. Mielczarek, R. Techman, dz. cyt., s. 188–216.

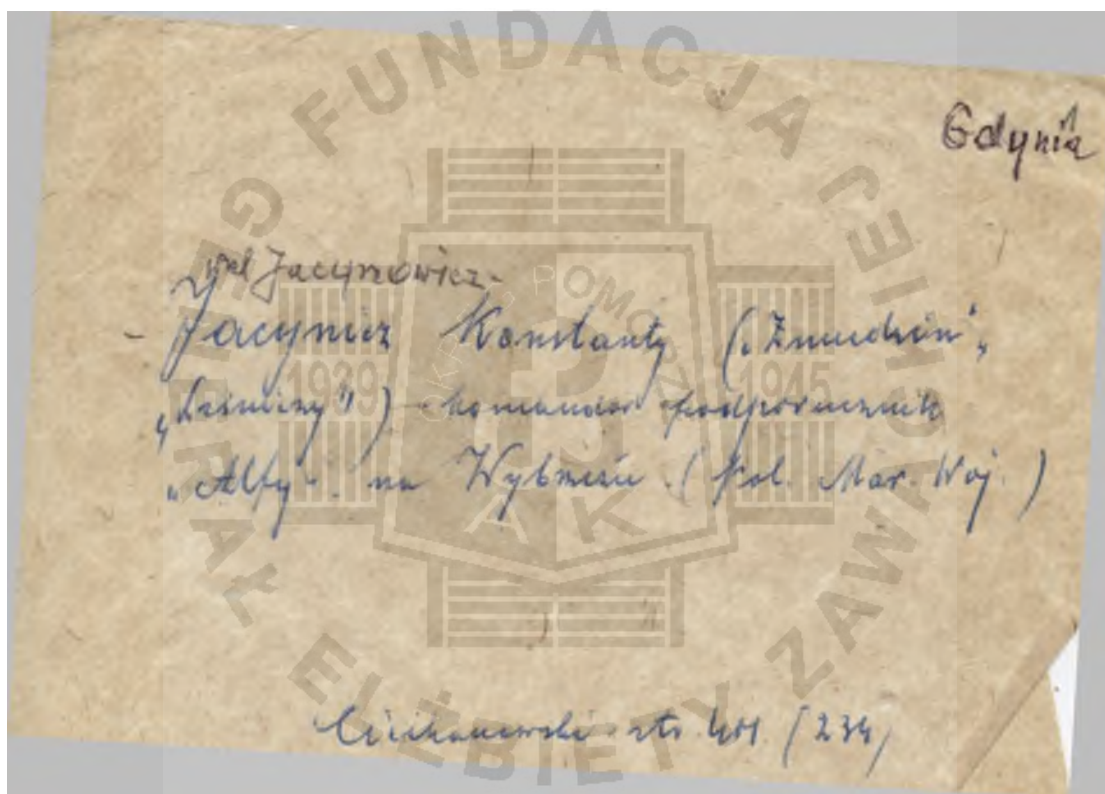

J: K-1090/1844 Pom. Gdynia

Jacymszy Konstanty

v. Skoty informacyjne

W. 19

Gdynia

Jacek Jacynowicz
- Jacynowicz Konstanty (Żmudzin,
Głaziny) - komendant podziemnego
oddziału na Hylbii (Pol. Mar. Woj.)

Lichawski str. 401 (234)

Jacymir Konstanty
Jacymowicz R.

Golymie³

po desimk desimery, Zuzachin

Kole Golymia Post

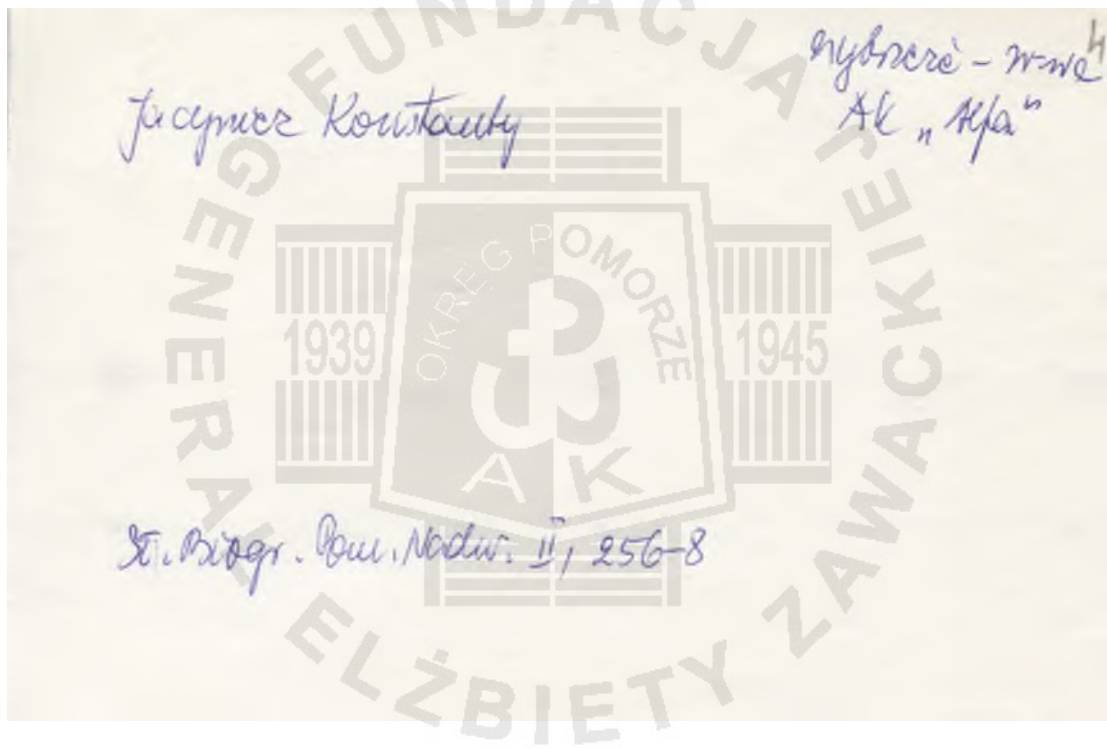
rola Karta Gniwcechsk

[Konstanty Jacymir]

11 17/10

(- J. Amarchski

K. Cielianowski 237

Warsza, wybranie 5
"Alfa"-AK
Jacyński Stanisław
(1889-1940) ps. "Zimoch", "Desmery", kmdr.
do 1939 r. kierował Biurem Paralogów, Gal.
W r. 1935 zadanie dodatkowe udział w organizowaniu
wzrostu wywiadu wojskowego, we wrześniu areszt.
Wydostaj się, wyjechał do Łodzi. Tworzył w
"Alfa", org. oficerów wojskowych. 1942 w "Alfa" do AK
powrócił w w. Komenda wybranie, zadanie trudne.
Wielki sukces, komenda "Ogrodka" organizowała akcje
sabotażowe, dywersyjne, m.in. kugły aresztowa-
nia, walki w powstaniu, kampanie.
Po zakończeniu wojny przeszedł - przeszedł
wydział wojskowy. Zmarł w szpitalu w 1940 r.
D... .. 102-106, 162,

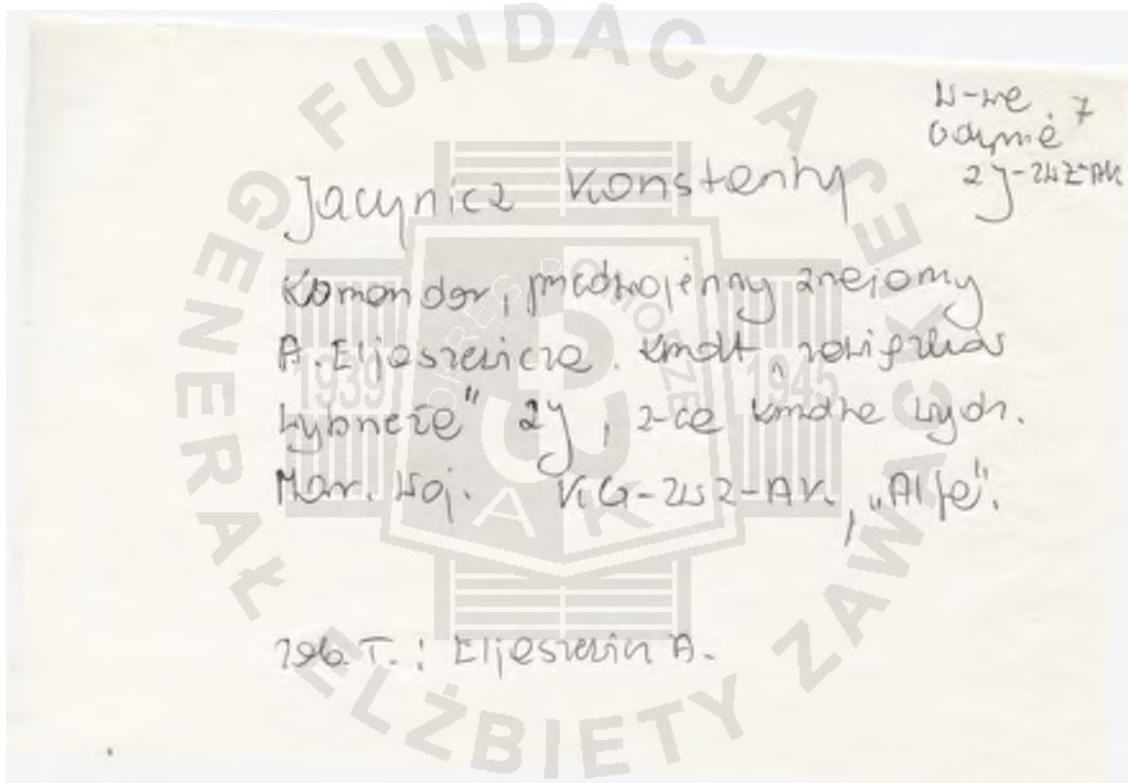
Jacyński

Gdynia²⁶

~~Jacyński~~ Konstanty, kmdr

- do w. 1929 r. szef Wojtkowego Komisariatu
Generalnego RP w Gdańsku. W 1935 r. dyktator
Biura Portowego GAL, zaangażowany w organizacji
miejscowej wyjazdowej z
Jeniami 1939 r. kierownik Straży Obywatelskiej
w Gdyni. Opisał Gdynię przedopodziałem
w XI. 1939 r. Potem przebywał w r. w Gdyni odległej
wymieniony w opr. "Zaskurzeni Panowronie...
str. 102-106.

zwało: H. Gosińskowski, "Geneza...", str. 17,
42, 57, 70

N-me 7
odm. 7
27-242-196

Jacyniec Konstanty
Komander, medykolijnny znesomy
A. Eljeswinice. Kmdt. "Kohortas
lybncze" 27, 2-cc Kmdche Lydr.
Mar. Woj. V.G-252-AK, "Alje".

196.T. : Eljeswin A.

Gdynia 8
AK
wyż. KGAK

kmdr JACYNICZ K.

z-ca szefa wydziału marynarki oraz kmdr
Wybrzeża nr 110000 „Alfy”

Proszę utrzymywać kontakty z Z.J. Współpra-
cowat w zakresie (wywiadul?) z A. Eliasze-
wiczem - pierwszym kierownikiem gdyniskiej
siatki Z.J.

Źr.: A. Gąsiorowski, SZP-ZWZ-AK na Pomorzu. Stan
badań i postulaty badawcze [w:] Walka podziemna
s. 106

††

km. dr. Jacyński Konstanty
ps. „Zmuda”

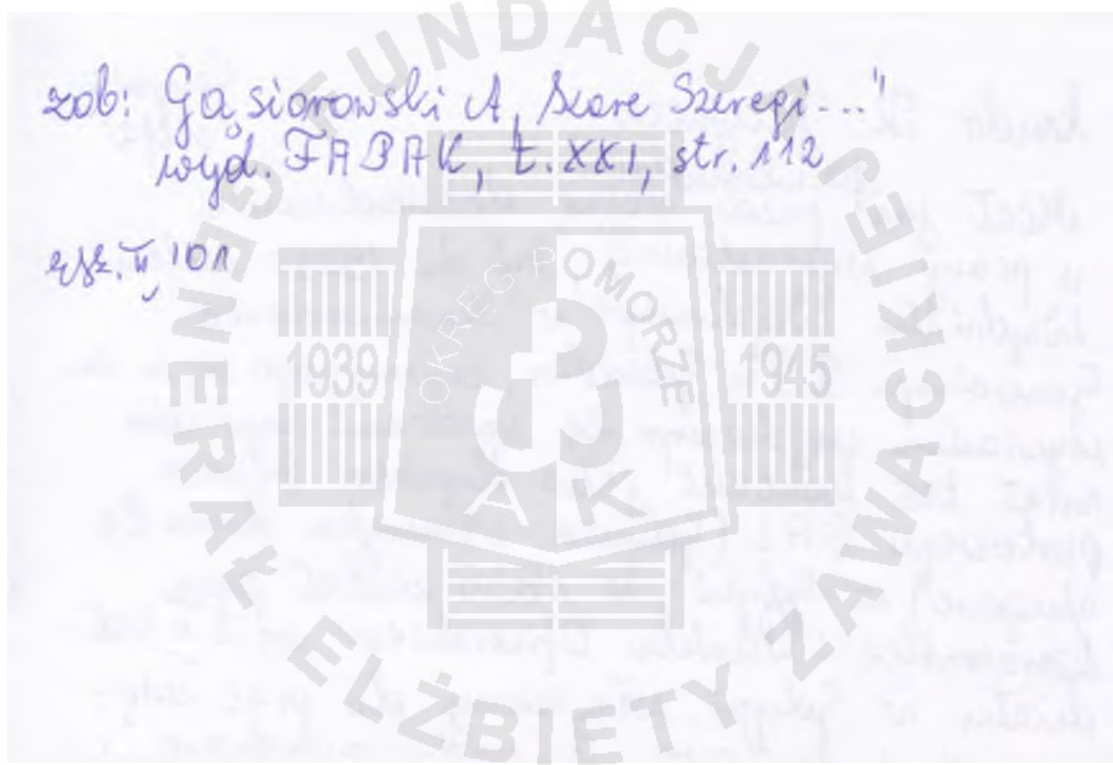
Gólczyński
Alfa
††

Komendant związków terenowych „Alfy”
na Wybrzeżu, występujących pod krypto-
nimenem „Polena”

zob. Gąsiorowski A. „Szare Szeregi...”
wyd. FcA PAK, t. XXI, str. 103

o. N. 50 101

komdr. H. Jacynick Golymia¹⁰
Alta
Miał już przed wojną doświadczenia
w pracy wywiadowczej; był do 1929 r. szefem
Wydziału Wojskowego w Komisarzacie
Generałnym R.P. w Gdyni, zajmującego się m. in.
wywiadem wojskowym. Ze sprawami wywiadu
miał też kontakt jako dyrektor biura
portowego GAT (Golymia - America Linie Se-
glugowe) w Gdyni; w 1935 został przez
Komandora Punktów Oficerskich nr 2 II Od-
działu w Gdyni, wyznaczony do prac wy-
wiadowczych.

ks. Andrzej Jacyński Konstanty
ps., Zmudziński, Lesniński

Golywia¹¹
"Alfa"

Jego rozkazy nie byłyby nieprzekazywane
Mieczysławowi Zdrzewskiemu - Tarczynskiemu
trasie W-wa - Golywia - Goleńsk.

zob.: Gajdoszowski A., Szere Szerepi..., wyd. JABAK,
t. XXI, str. 203

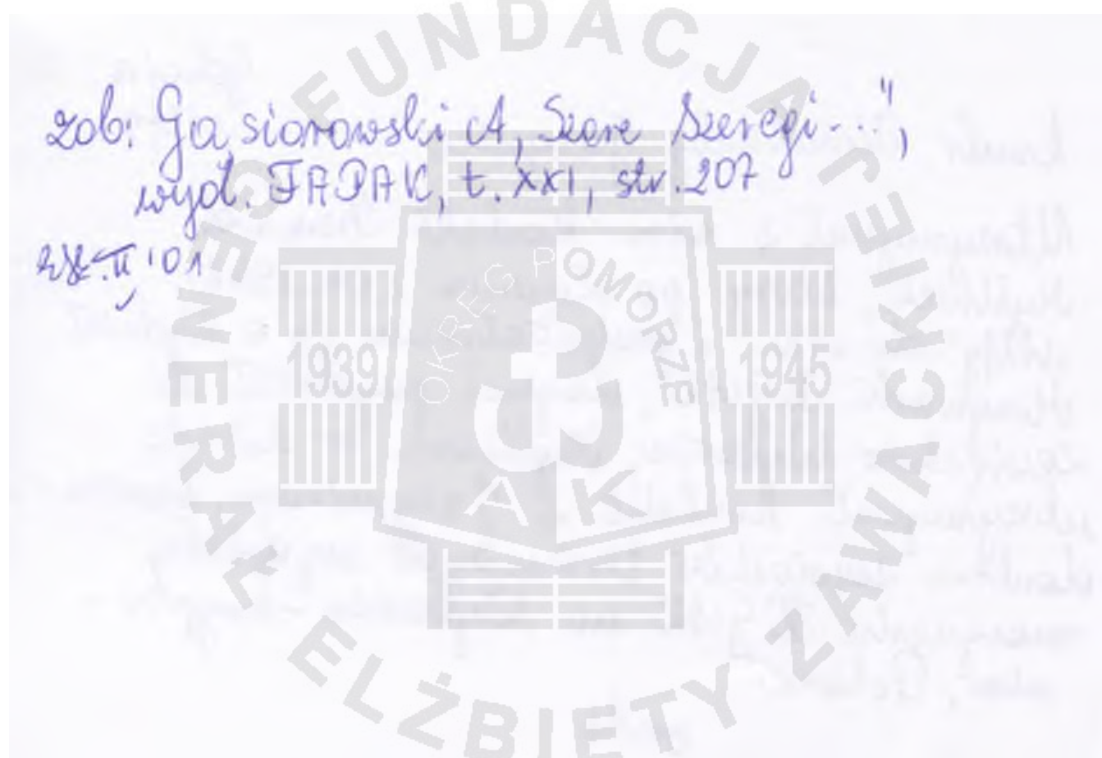
030 50 101

km. dr. Konstanty Jacyński

Gdunia 12
"Alfa"

Utrzymywał z nim kontakt Bernard
Kysliwicki, który po wstąpieniu 1.04.1942r.
"Alfy" do AK i przekształceniu jej w Wydział
Kierownictwa K.G.A.K., otrzymał przydział do
Zespołu Wykresła; Kysliwicki w dalsze
utrzymywał kontakt z Jacyńskim, komen-
dantem zespołu terenowych wydziału
Kierownictwa K.G.A.K. na Wykresła - krypto-
nim "Polona"

nie

Jacyniec Konstanty

Gdyński
Alfa

Kierownik sekcji terenowych na
Wydziele Wydz. Merytorycznej, pseud. "Alfa"
w Seccie K.G.A.K.; utrzymywał z nim
kontakt Komorowski Klemens Jan -
wywiadowca Sz. Jaszczurzeckiego, podporucznik
w. Miętyłowski Drukciński -
Komendantowi Obręgu Pom. Sz. Jaszczurzeckiego.
zob: "Stow. biogr. konspiracyj pom.", wyd. FAPAK,
t. V, n. 1, str. 118

exe 1101

Jacywiec vel
Jacynowice Konstanty
"Zmudzin" "Lesniny"

Gdynia¹²
-W-ws
"Alfa"

Dierował strukturami terenowymi
Wydziału Marynarki SGOK na Myłokoszu
(krypt. Polone). Polecił Dyktowski Ber-
nardowi ps. "Komrad" zorganizowanie
ekspozytury tego wydziału w portach
i na ich zespole, zstazna w Gdewslu
i Gdyni.

zob: "Stow. biogr. kemp. pomorski", wyd. JADPK,
t. XVIII. n. 4. str. 106

a

Golański - Goliński, 16
"Alfa"
"AK"

Komandor

Konstanty Jacyński

ps. "Zmudzian", "Lesniacy"

kierował terenowym wydziałem
morywarki na Wybrzeżu (Alfa)

rel: Myśliwek Bernard M-1019/1763

insp. Goliński

okl. XI 199

Jacyniec Konstanty

Golyń 17
W-USA
"Alfa"

Poroszyński Witold wraz z
innymi członkami Lw. Januszowego
pośredniczył na terenie Warszawy
w nawiązaniu kontaktów z Jacynieciem
(niezależnie od A. Głuszeńskiego)

zob: Chramowski B., Lw. J. i NSZ 1939-1947, wyd. FAP
t. XIII, str. 36-37

kmr Jacynis Konstanty

golpi 18
PK

Oficer Wydziału Operacji Wojskowej
(Alfa) KG AL, współpracującego
z wyz. Lw. Jessenowskiego; kontaktował
się on w Lw. w sprawach konspira-
cyjnych z Giaszewiczem, przed wojną
pracownik Gdynia - Ameryka Linie Dę-
gowe (GAL), gdzie w 1935r. tworzył
sekcję wywiadu morskiego.
→ mł. Chorążcy B Lw. I. i NSZ 1939 - 1947,

km. dr Jacyms Komolanty W-wa Gdynia
Seon. A.K. 19
ps. "Zmudzim"

zob. Czerwonski B., Gajsiomowski A.;
Wydział Marynarki Wojennej
"Alfa" Komendy Głównej Armii
Brajony, Torun 2001, s. 343, passim.

Macynicz Konstanty

